

KVALITETEN AF ØKOLOGISK KLØVERGRÆSENSILAGE HALTER BAGUD

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se 'EU-kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne'

Fordøjeligheden af økologisk kløvergræsensilage fra 2. slæt og senere ligger på landsplan under det anbefalede niveau på 75. Det kan gå ud over grovfoderoptagelse hos de økologiske køer, og dermed ydelsen.

Økologisk tilskudsfoder er dyrt, og på økologiske bedrifter er det derfor et særligt mål at producere grovfoder af høj kvalitet for at begrænse indkøbet.

I økologiske rationer er kløvergræsensilage som regel det dominerende grovfoderemne, mens majs og ensilage af rene græsser vægter mindre. For at vurdere grovfoderkvaliteten er det derfor relevant at se tættere på kvaliteten af den økologiske kløvergræsensilage.

Vigende fordøjelighed i 2.–5. slæt økologisk

Figur 1 viser fordøjeligheden af konventionel og økologisk kløvergræsensilage gennem de fem slæt af høsten i 2014. Enheden i figuren er "Fordøjelighed af organisk stof", og grafen viser, at fordøjeligheden af det første økologiske slæt kløvergræsensilage er på niveau med konventionel kvalitet, men fordøjeligheden falder herefter relativt mere i de økologiske 2.–5.

slæt (rød kurve). Fordøjeligheden af den økologiske kløvergræsensilage ligger generelt 3 enheder lavere end den konventionelle fra 2. slæt og frem.

Analyseresultater fra de foregående år viser tilsvarende, at fordøjeligheden af økologisk og konventionel kløvergræsensilage ligger på niveau i første slæt, hvorefter den økologiske kvalitet er vigende.

Det samme gælder for 2015, selv om vi endnu ikke har så mange data på de senere slæt. Fordøjeligheden af konventionel og økologisk kløvergræsensilage af første slæt er på 78,5 og 78,4 mens de foreløbige værdier er 77,1 og 75,5 i 2. slæt. Der er endnu ikke sikre 2015-tal for de senere økologiske slæt.

Figur 1. Fordøjelighed af økologisk og konventionel kløvergræsensilage, høsten 2014.
Stiplet linje: anbefalet fordøjelighed af kløvergræsensilage til malkekøer (Klik på figuren for stor udgave)

Senere slæt hos økologerne

Slæt dato har stor betydning for fordøjeligheden, og her er der en tendens til, at økologerne høster kløvergræsensilagen lidt senere. Tabel 1 viser datoen for høst af 1. – 5. slæt i 2014 hos konventionelle og økologiske producenter. Det er gennemgående, at økologiske producenter tager deres slæt 3–6 dage senere end de konventionelle.

Tabel 1. Gennemsnitlig slætdato for kløvergræsensilage, høsten 2014 på økologiske og konventionelle bedrifter

Slæt	Konventionelle	Økologiske
1	20. maj	23. maj
• 2	22. juni	27. juni
• 3	30. juli	5. august
• 4	16. september	21. september
• 5	20. oktober	- *)

*) Få prøver og usikre data

Hvad siger kørerne?

En lavere fordøjelighed af kløvergræsensilage i de økologiske slæt betyder, at køerne kan optage mindre grovfoder og dermed yder mindre mælk. Det er vist i figur 2, som illustrerer, hvordan foderoptagelse og ydelse afhænger af kløvergræsensilagens fordøjelighed. Figuren viser, at når fordøjeligheden af organisk stof når 76–77 % stof, så aftager effekten på mælkeydelsen. Men der vil fortsat være en øget foderoptagelse, hvormed man kan spare på andelen af kraftfoder ved meget høj kvalitet af kløvergræsensilagen.

Figur 2. Sammenhæng mellem kløvergræsensilagens fordøjelighed og malkekøers foderoptagelse og mælkeydelse ved en kløverandel på 25 %. Stiplet linje: anbefalet fordøjelighed af kløvergræsensilage til malkekøer. (Kilde, SEGES Kvæg, 2014). [Klik på figuren for stor udgave](#)

Hvis man ligger under de anbefalede 75 i fordøjelighed, kan der derfor være et godt potentiale for at løfte produktionen. Og her er et godt mål at vægte fordøjeligheden af slættene i forhold til, hvor meget de indgår i køernes ration.

Ved at forhøje den gennemsnitlige fordøjelighed af kløvergræsensilagen fra 72 til 75 %, kan det medføre et løft i foderoptagelsen på 0,7 kg tørstof per ko per dag. Og det betyder igen et løft i mælkeydelsen på 1,5 kg EKM pr ko pr dag ifølge figuren.

Høj fordøjelighed af kløvergræsensilage kræver rettidighed – især for blandinger med rødkløver

Vi har bedt landskonsulent Karsten Attermann Nielsen fra SEGES Planter og Miljø om at kommentere på kvaliteten af økologisk kløvergræsensilage

1. Hvorfor vurderer du, at fordøjeligheden af den økologiske kløvergræsensilage er vigende hen gennem slættene?

For første slæt er der sandsynligvis mange afgræsningsmarker med hvidkløver (blanding 22) med i økologernes slæt. For andet og senere slæt er der sandsynligvis relativt flere partier med rødkløver (blanding 42 eller 45). Og det kræver absolut rettidighed for at holde fordøjeligheden.

2. Hænger en faldende fordøjelighed sammen med den senere slæt dato?

Ja, der er jo tæt sammenhæng mellem en senere slæt dato og en lavere fordøjelighed. Fordøjelighed af organisk stof er det overordnede mål, som bedst viser foderværdien til malkekøer på tværs af slæt og frøblandinger. En højere kløverandel kan delvis kompensere for en lavere fordøjelighed. Men vores anbefaling er, at fordøjeligheden af organisk stof bør være 75 selv ved en kløverprocent på 50.

3. Hvad kan de økologiske producenter gøre for at nå en højere fordøjelighed af de senere slæt?

Økologer, som følger anbefalingerne og satser på rødkløver (fx blanding 42/45) bør køre en fem slæts strategi. Det betyder, at man kommer til at hente lidt mindre pr. slæt, men samme udbytte af FEN og et større udbytte af protein (fra 250 til 400 kg mere) for hele sæsonen.

4. Har du andre interessante budskaber til økologer, som satser på kløvergræsensilage som det bærende grovfoder til deres malkekøer?

Ja, fra næste år kommer en ny økologisk blanding nummer Ø47 med mere rødkløver end blanding 42. Den konventionelle udgave, som er næsten idendisk med nummer Ø47, har klaret sig særdeles godt i landsforsøgene. Blandingen stiller selvfølgelig – som andre blandinger med rødkløver – store krav til rettidighed for at nå fordøjeligheden på 75. Men vi anbefaler at prøve den nye blanding Ø47, hvor slæt strategien er den samme som i de andre blandinger med rødkløver, men hvor udbyttet og proteinindholdet er højere.